

CEVROINSTITUT

[school of political studies]

Stát a církev

- prospěšné partnerství

JUDr. PhDr. Petr Kolář, Ph.D.
2010

Vztah státu a církví v České republice

- „Stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání.“

Čl. 2, odst. 1 LZPS

- Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech.“

Čl. 16, odst. 2 LZPS

- Aktivity církví a náboženských společností se přirozeně neredukují toliko na prezentaci náboženské víry, nýbrž svojí činností navenek, překračující omezení na pouhý výkon náboženství vyzařují do celé společnosti a představují tak i nezbytný předpoklad fungování občanské společnosti.

Pl. ÚS 6/02

Náboženské vyznání obyvatelstva (ČSÚ)

	Církev katolická	Českobratrská církev evangelická	Církev československá husitská	Jiná církev nebo náboženská společnost	Bez vyznání
1921	80,2 %	7,3 %	3,9 %	2,7 %	5,9 %
1930	77,5 %	7,7 %	5,4 %	2,6 %	6,8 %
1950	76,4 %	8,8 %	7,7 %	2,4 %	4,7 %
1991	39,0 %	2,4 %	1,7 %	1,2 %	39,9 %
2001	26,8 %	1,2 %	1,0 %	3,2 %	59,0 %

Vztah církve a státu v ČR - právní úprava

- **Individuální práva na svobodu vyznání**
- **Kolektivní práva na náboženskou svobodu**
 - **zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženské víry a o postavení církví**
 - **MK ČR dnes registruje 31 církví a náboženských společností**
 - výkon zvláštních práv:
 - výuka náboženství duchovenská služba v Armádě ČR
 - duchovenská služba ve věznicích
 - financování ze státního rozpočtu
 - uzavírání sňatků
 - ochrana zpovědního tajemství
 - **zákon č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví**

Vztah církve a státu v ČR - problémové okruhy

- **evidence/registrace církevních právnických osob**
- **uzavření mezinárodní smlouvy se Svatým stolcem**
- **restituce majetku církevních právnických osob**
- **financování církví a náboženských společností**

Restituce církevního majetku I.

■ 9. duben 2008 – předložen vládní návrh

- návrh zákona o zmírnění některých majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společenstvem v době nesvobody, o vypořádání majetkových vztahů mezi státem a církvemi a náboženskými společenstvy a o změně některých zákonů (*zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společenstvy*), - **sněmovní tisk č. 482**

■ 29. duben 2008 – první čtení návrhu zákona

- Návrh na zamítnutí (nebyl přijat - 90/184)
- Návrh na vrácení k dopracování (nebyl přijat - 90/184)
- *"Poslanecká sněmovna přerušuje a odročuje projednání tohoto návrhu do doby doplnění zákona či důvodové zprávy o vymezení rozsahu vydávaného majetku (výčet či definice) a ocenění nevýdávaného majetku, to je stanovení rozsahu finanční náhrady vládou."* (byl přijat 93/184)

Restituce církevního majetku II.

- **13. června 2008** - Poslanecká sněmovna zřizuje dočasnou komisi pro řešení majetkových otázek mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi
 - předložit Poslanecké sněmovně stanovisko k posouzení rozsahu a způsobu řešení majetkových otázek mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi podle vládního návrhu zákona o zmírnění některých majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společenstvem v době nesvobody, o vypořádání majetkových vztahů mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi), sněmovní tisk 482,
 - předložit Poslanecké sněmovně návrh věcného řešení majetkových otázek mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi.

Restituce církevního majetku III.

Složení dočasné komise pro řešení majetkových otázek mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi

- **Jan Kasal (KDU–ČSL)**
předseda
- **Marek Benda (ODS)**
místopředseda
- **David Kafka (ODS)**
- **František Laudát (ODS)**
- **Džamila Stehlíková (SZ)**
- **Michal Hašek (ČSSD)**
místopředseda
- **Milan Bičík (KSČM)**
- **Richard Dolejš (ČSSD)**
- **Vladimír Koníček (KSČM)**
- **Bohuslav Sobotka (ČSSD)**
- **Vítězslav Jandák (ČSSD)**
- **Vlastimil Tlustý**

Restituce církevního majetku IV.

■ Komise přijala usnesení:

"Dočasná komise pro řešení majetkových otázek mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi souhlasí s tím, že má být církvím a náboženským společnostem vydáno a nahrazeno to, co vlastnily nebo měly vlastnit k datu 25. února 1948."

(hlasování 10 - 0 - 1)

■ *předseda ČUZK: úplná verifikace předložených podkladů by si vyžádala:*

- *detailní zpracování údajů ze všech 13 tisíc katastrálních území v ČR.*
- *zde by se jednalo odhadem o více než 15 tisíc knihovních vložek*
- *z těchto údajů by se musela vytvořit databáze obsahující i parcelní výměry a tyto teprve porovnat se stávající evidencí.*
- *Náročnost takových prací je možné odhadnout na cca 200 člověkoroků.*

Majetek oprávněných církevních právnických osob

	Lesní půda (v ha)			
	<i>Lesy ČR</i>	<i>Vojenské lesy</i>	<i>Národní parky, obce, kraje, FO</i>	Celkem
Rozloha	152.370	13.554	15.402	181.326
	Ostatní půda (v ha)			
	<i>Pozemkový fond</i>	<i>Obce, kraje, FO, Národní parky</i>		Celkem
Rozloha	36.766	42.940		79.706

Odhadnutá hodnota zestátněného majetku

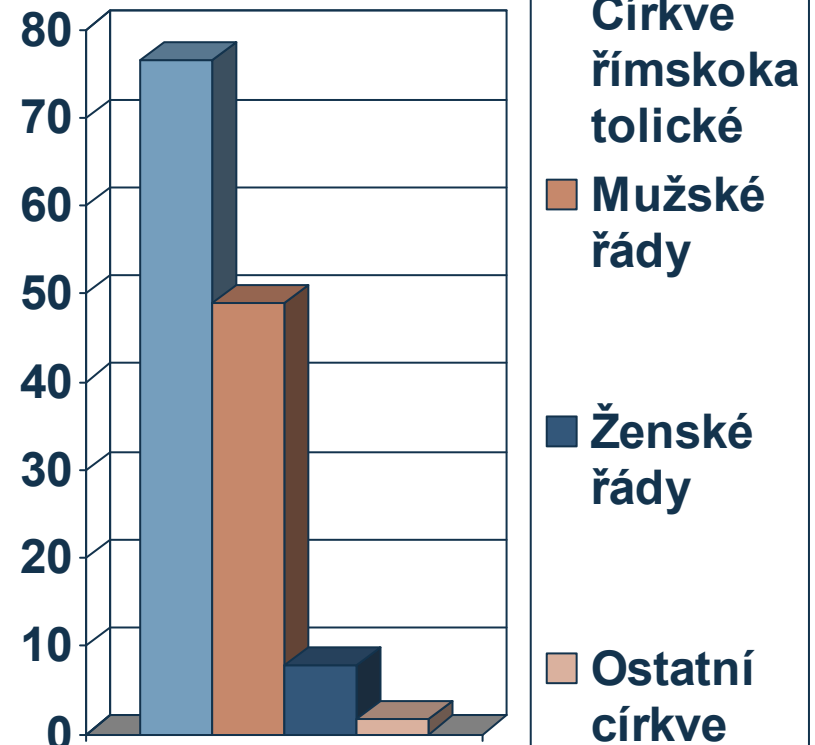
	Výsledná cena (v mld. Kč)
Celková hodnota	134,9
- z toho řeholní řády a kongregace	56,6
- z toho ostatní	78,3

Povinná osoba - pouze stát (navýšení finanční kompenzace o 4,7 mld. Kč)

Celková finanční náhrada: 83 mld. Kč.

Rozsah odškodnění

- **Navrhovaná celková částka odškodnění – 83 mld. Kč**
 - kvalifikovaný odhad současné hodnoty majetku, který CNS držely k 25. 2. 1948, očištěný o majetek, který bude podléhat naturální restituci
- **Finanční odškodnění bude vypláceno v průběhu 60 let**
- **Částka odškodnění bude úročena 2 % při současné valorizaci ve výši inflace**

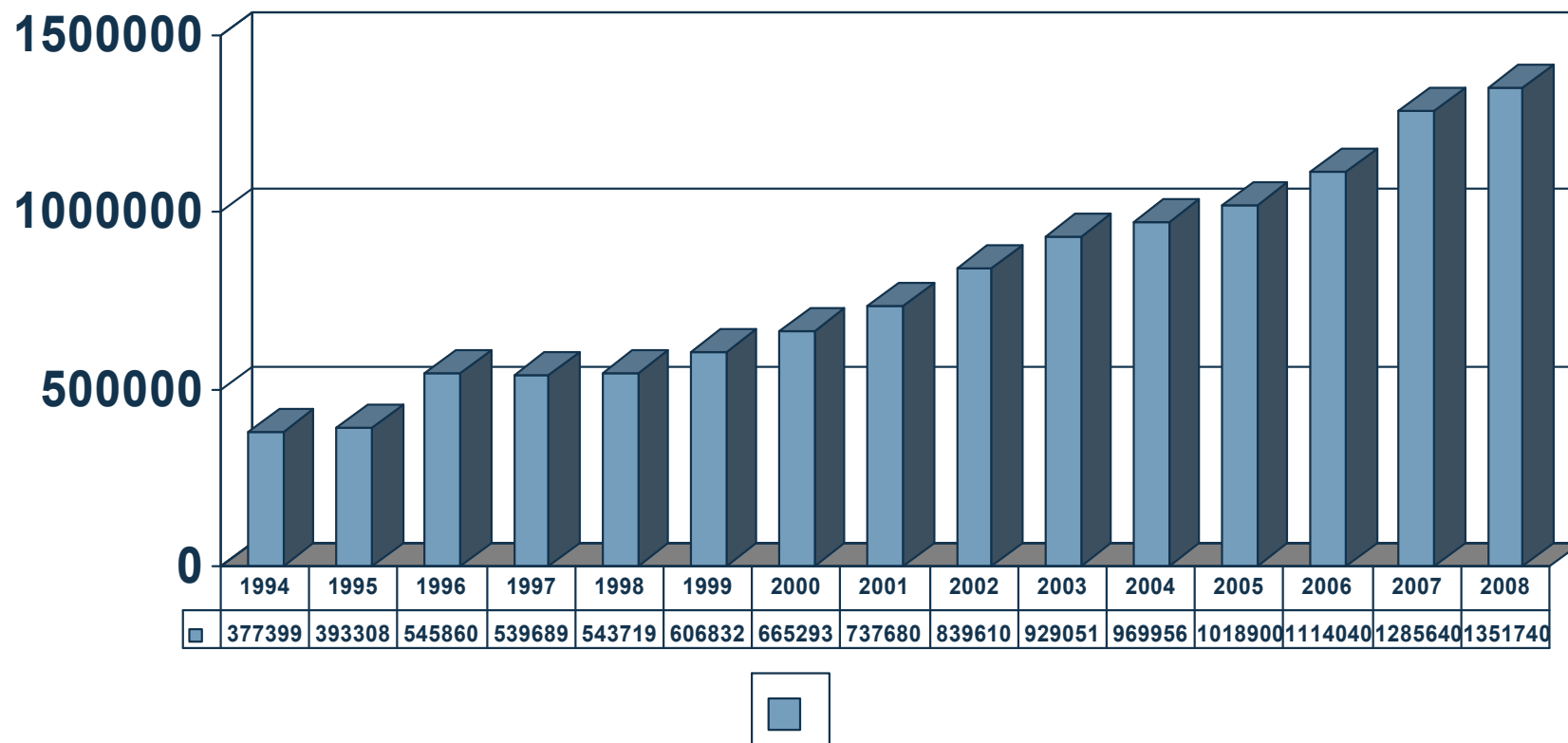
Restituce církevního majetku V.

- **Údaje z expertní zprávy Národohospodářské fakulty VŠE**
- **Výdaje státu na činnost církví v letech 1948 - 1989**
 - 42,5 mld. Kč (přepočteno na ceny r. 2007)
- **Kvalifikovaný odhad ušlého zisku ze zestátněného církevního majetku za období 1948-2007**
 - 141,4 mld. Kč, a to při zohlednění průměrné míry zdanění ve výši 24 %.
- **Hodnota patronátů,**
 - přešly na základě zákona č. 218/1949 Sb. na stát
 - byla vyčíslena na 87,8 mld. Kč.

- **Celkové kladné saldo z pohledu státu činí 168,6 mld. Kč.**

Financování církví dle zákona č. 218/1949 Sb.

Stát a církve - jak dále ?

- **Prospěšné partnerství**
- **Kooperační model vzájemné spolupráce**
- **Prosazení restitucí majetku církevních právnických osob**
- **Změna financování církví a náboženských společností**

Lord Acton:

Konzervativec nemusí být věřící.

Ale nesmí být antireligiózní.

Děkuji za pozornost ...

petr.kolar@vsci.cz